

3. april 2019

Byggeriets Arbejdsmiljøbus årsberetning 2018

Byggeriets Arbejdsmiljøbus er en mobil konsulentttjeneste, som har til formål at formidle god arbejdsmiljøpraksis og viden om udvikling af godt arbejdsmiljø og forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer til byggepladser og til byggevirksomheder og deres ansatte. Desuden hjælper Byggeriets Arbejdsmiljøbus i forbindelse med kontakt og dialog til andre aktører i byggeriet, formidling af kontakt og viden mellem byggeriets aktører og relevante videns- og forskningscentre, herunder uddannelsessteder, brug af arbejdsmiljørådgivere og udnyttelse af uddannelsesmuligheder.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus er hverken en kontrolmyndighed eller en kommerciel arbejdsmiljørådgiver eller kursusudbyder, men de tilsluttede organisationers egen formidlingsvirksomhed om arbejdsmiljø.

Målsætning:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har til formål:

- At bidrage til forbedring af virksomhedernes systematiske, forebyggende arbejdsmiljøindsats, herunder udvikling af deres arbejdsmiljøorganisation og valg af arbejdsmiljørepræsentanter
- At påvirke lederes og medarbejderes arbejdsmiljøadfærd og holdninger til arbejdsmiljø
- At udbrede kendskabet til konkrete forebyggelsesmuligheder i forbindelse med arbejdets udførelse
- At deltage i videndeling med henblik på forbedring af den samlede arbejdsmiljøindsats sammen med Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg (BAR Bygge og Anlæg), de tilsluttede organisationer og andre relevante arbejdsmiljøaktører, fx udviklere og leverandører af tekniske hjælpemidler, erhvervsskolerne, bygherrer, rådgivere og projekterende mv.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus kerneopgave er således at bidrage til forbedring af virksomhedernes forebyggende arbejdsmiljøindsats og til løsning af konkrete arbejdsmiljøspørgsmål gennem praksisnær formidling baseret på anbefalinger fra især BFA - Bygge og Anlæg (tidligere BAR Bygge og Anlæg) og Arbejdstilsynet. Formidlingsarbejdet er både direkte i den personlige kontakt med byggeriets aktører, oplæg ved møder og større arrangementer og på elektroniske platforme gennem nyhedsbrev, webside og sociale medier.

Grundlag

Grundlaget for Byggeriets Arbejdsmiljøbus er et protokollat om fælles arbejdsmiljøprojekter (samarbejde og arbejdsmiljø) af 3. marts 2008 og vedtægter for Byggeriets Arbejdsmiljøbus af 16. juli 2008, som er aftalt mellem Dansk Byggeri og 3F Byggegruppen, Dansk El-forbund, Blik- og Rørarbejderforbundet, Dansk Metal og BJMF i København.

Efterfølgende er Dansk Håndværk, Kooperationen og Danske Isoleringfirmaers Brancheforening efter aftaler med 3F også blevet tilsluttet Byggeriets Arbejdsmiljøbus. I 2011 er også Bygherreforeningen i Danmark blevet tilsluttet Byggeriets Arbejdsmiljøbus.

Aftalen med Dansk Håndværk er genforhandlet i 2014, således at Dansk Håndværks overenskomstområde fra 2015 er tilsluttet Byggeriets Arbejdsmiljøbus på samme vilkår som de øvrige overenskomstområder.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus er selskabsretligt etableret som et projekt under Byggeriets Uddannelser i henhold til en administrationsaftale af 16. oktober 2008, og hovedkontoret er placeret i et kontorfællesskab sammen med blandt andre Byggeriets Uddannelser og BFA Bygge & Anlæg.

Byggeriets Uddannelser varetager en række administrative opgaver for Byggeriets Arbejdsmiljøbus, herunder telefonpasning, IT-systemer, bogføring og regnskab, personaleadministration mv.

Direktøren er ansvarlig for Byggeriets Arbejdsmiljøbus drift i forhold til den fastlagte mål- og rammeplan, det årlige budget og den årlige arbejdsplan, som er fastlagt i samarbejde med bestyrelse og styregruppe.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus gennemfører årligt møde med hver af de tilsluttede overenskomstområder udover Dansk Byggeri/3F med henblik på at gøre status over samarbejdet og indhente deres bidrag til indhold og rammer for det kommende års samarbejde.

Mål og rammer for 2015-2020:

I oktober 2014 indgik Dansk Byggeri og 3F Byggegruppen en aftale om en mål- og rammeplan for perioden 2015-2020 samt en finansieringsmodel for periodens første tre år.

Som grundlag for aftalen om mål- og rammeplanen blev der i løbet af 2014 afsluttet dels en evaluering af Byggeriets Arbejdsmiljøbus 2011-2014 og dels en analyse af det fremtidige behov for Byggeriets Arbejdsmiljøbus. Desuden indgik en række anbefalinger fra et internt udviklingsseminar for Byggeriets Arbejdsmiljøbus medarbejdere i parternes overvejelser.

Ved overenskomstforhandlingerne i foråret 2017 mellem Dansk Byggeri og 3F blev protokollatet for Byggeriets Arbejdsmiljøbus fornyet i det parterne var enige om at fortsætte og udvide samarbejdet om Byggeriets Arbejdsmiljøbus.

Derfor blev det besluttet at udvide Byggeriets Arbejdsmiljøbus konsulentstab med 25 %, og ansætte to konsulenter som dækker Midt- og Nordjylland samt Hovedstaden.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus blev også bedt om at styrke sin formidlingsindsats, for derigennem at synliggøre gode og anvendelige forslag og løsninger til en bredere kreds af virksomheder, medarbejdere og organisationer.

Det blev samtidig besluttet at udsætte den planlagte evaluering i 2017 til 2019.

Ovennævnte danner rammerne for udvikling og aktiviteter frem mod 2020, og dermed også for 2018.

Styregruppe

Byggeriets Arbejdsmiljøbus styregruppe havde pr. 31. december 2018 følgende medlemmer:

- Mette Møller Nielsen, Dansk Byggeri
- Flemming Hansen, 3F Byggegruppen
- Søren Schytte, Blik- og rørarbejderforbundet
- Allan Rahn Svendsen, Vejdirektoratet, afløste Hanne Ullum, Bygherreforeningen i Danmark
- Ib Nielsen, 3F Byggegruppen
- Søren Eggert Beck, afløste Kim Borch, Dansk Byggeri
- Anders Svendsen, Dansk Byggeri, afløste Britta Marie Mørk Johansen, Dansk Byggeri

Flemming Hansen var formand og Mette Møller Nielsen var næstformand for styregruppen i 2018.

Søren Schytte repræsenterer udover Blik- og Rørarbejderforbundet også Dansk Metal og Dansk El-Forbund. Allan Rahn Svendsen, der repræsenterer Bygherreforeningen, deltager i styregruppen som observatør uden stemmeret.

Det er på formandskabsmøde i efteråret 2018 besluttet at optage sekretariatschefen i BFA Bygge og Anlæg som observatør i styregruppen.

I 2018 har der været afholdt:

- To bestyrelsesmøder
- To styregruppemøder og

- Fire formandskabsmøder.

Derudover er der afholdt en fælles workshop mellem styregruppen og konsulenterne i Byggeriets Arbejdsmiljøbus.

Bemanding

Byggeriets Arbejdsmiljøbus personale bestod i 2018 af:

- Peter Kirkegaard som direktør

og følgende konsulenter:

- Claus Mehlsen
- Evald Zacho (gik på pension 31. maj 2018)
- Gunnar Fuglsang
- Jesper Krag Christiansen
- Jesper Nielsen
- Lars Olsen
- Morten Barkholt
- Niels Erik Danielsen
- Peter Orby
- Søren Fisker Olesen (startede 1. maj 2018)
- Thomas Stenbakken

Konsulenterne dækker hele landet, idet de er fordelt på 4 regioner med to og tre konsulenter i hver. De fire regioner følger de almindelige regionsgrænser, idet Midt- og Nordjylland dog er én region.

Konsulenterne arbejder med udgangspunkt i deres bopæl og råder alle over en arbejdsmiljøbus / håndværkerbil, som er indrettet med elektronisk kommunikation, plads til forskelligt vejledningsmateriale og eksempler på tekniske hjælpemidler og udstyr til branchen.

Administrationsaftalen med Byggeriets Uddannelser om projektsekretær blev opsagt i efteråret 2017, hvorefter projektsekretær Kate Speiermann fratrådte med udgangen af februar 2018.

I juni 2018 er der ansat studentermedhjælp i en kombineret stilling med BFA. Dette job har været varetaget af:

- Victor Sylvest Flindt

Derudover har Byggeriets Arbejdsmiljøbus i 2018 drevet Videntjenesten for Bygherrer og Rådgivere med konsulent

- Signe Mehlsen

Besøgsindsatsen

I Arbejdsplan 2018 er målene, at der gennemføres:

- 1150 besøg på byggepladser
- 500 besøg i virksomheder

Fordelingen af besøgene tilstræbes at være ca. 30 % opsøgende og 70 % rekvirerede.

I 2018 har der været 1535 (1323)¹ besøg på byggepladser og i virksomheder. Fordelingen har været 1176 byggepladser og 359 virksomheder.

Derudover har der været anden kontakt (mail/telefon) med 190 byggepladser og 239 virksomheder. Det giver samlet 1964 (1643) besøg og kontakter.

Heraf har 1093 (956) været nye virksomheder og byggepladser.

¹ Tal i parentes er 2017-tal

Derudover har konsulenter og ledelse haft 381 (304) besøg og 118 (50) mail og telefonkontakter til andre (organisationer, skoler, leverandører, rådgivere og lignende).

Målet for byggepladsbesøg er opfyldt, mens det ikke er lykkedes for virksomhedsbesøg.

Årsagerne til dette ligger dels i, at det er svært at indgå aftaler med virksomhederne og de ofte aflyses på grund af travlhed.

Fordelingen på størrelser af henholdsvis byggepladser og virksomheder ser sådan ud:

Byggepladser (fordeling på størrelse):

	1-9	10-19	20-49	50-99	100+	Ikke angivet
%	31	27	22	4	2	15

Virksomheder (fordeling på størrelse):

	1-9	10-19	20-49	50-99	100+	Ikke angivet
%	17	21	18	12	14	19

Som det fremgår af skemaerne ovenfor, er der stort fokus på at besøge mindre byggepladser og virksomheder (1-19 ansatte), der er dog også en del kontakter til de mellemstore virksomheder.

Bygherretype

Bygherre	Fordeling (%)
Offentlig	25
Private, flergangs	40
Private, engangs	15
Ikke angivet	20

Modtagelse

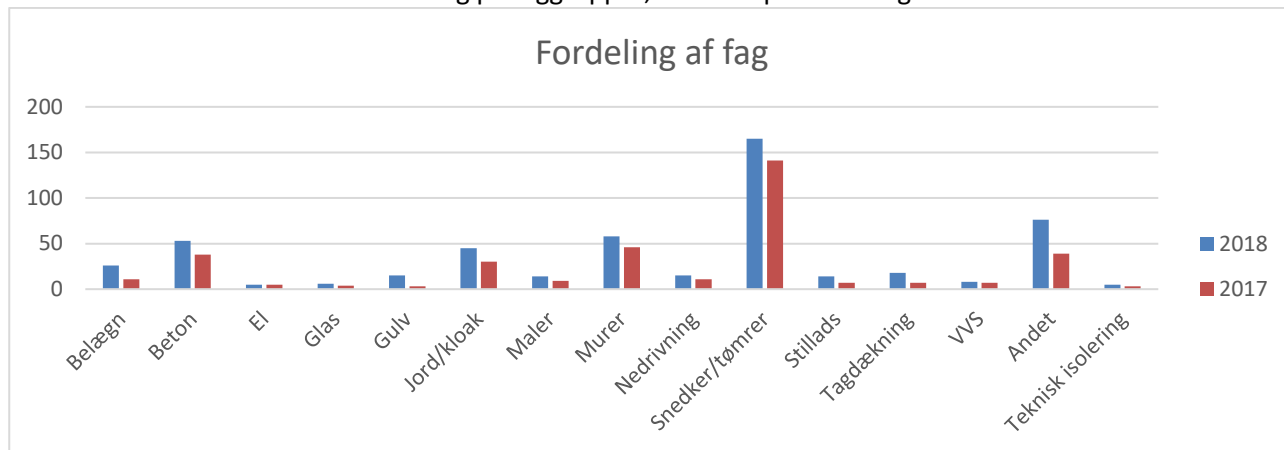
	Meget stor interesse	Stor interesse	Moderat interesse	Lille interesse	Ingen interesse	Ved ikke	Ikke angivet
Antal	513	580	133	17	4	57	660
%	26	30	7	1	0	3	33

Konsulenterne er generelt blevet positivt modtaget, over 50 % har tilkendegivet meget stor eller stor interesse, og der opleves de fleste steder en stor lydhørhed og vilje til at sikre et godt arbejdsmiljø, hvor det var praktisk muligt. Der er en forholdsvis stor andel af kontakterne, hvor tilfredshed ikke angives. Det skyldes flere forhold, fx at der har været flere aktører involveret i kontakten, som ikke alle har vist samme interesse, eller at det kan have været svært at få en klar tilkendegivelse på interessen.

Der er efter både ledelse og konsulenter opfattelse et stadigt større kendskab til den hjælp man kan hente i Byggeriets Arbejdsmiljøbus, og det er også opfattelsen, at kvaliteten af besøgsaktiviteten fortsat er god, da der ofte er henvendelser fra tidligere kontakter og at der generelt opleves anerkendelse og opbakning til ordningen blandt brugerne af Byggeriets Arbejdsmiljøbus.

Opmærksomheden på sammenhæng mellem virksomhedsbesøg og byggepladsbesøg, for at forankre virksomhedernes forebyggende indsats er fortsat, men det er en vanskelig opgave, da efterspørgslen ofte drejer sig om akut hjælp til afgrænsede spørgsmål. Samtidig kommer der også flere og flere komplicerede spørgsmål. Hvor konsulenterne tidligere blev kontaktet med simple spørgsmål om APV, årlig drøftelse, regler for gravearbejde og lignende, sker det i stadigt større omfang at de kontaktes med spørgsmål om mere specielle arbejdsopgaver, hvor der kan være helt særlige udfordringer, hvor ændringer vil føre til store omkostninger eller problemer som ingen kender den bedste løsning på.

Kontakter til virksomheder fordeler sig på faggrupper, som vist på denne figur:

Driftsopgaver

Det grundlæggende princip for Byggeriets Arbejdsmiljøbus besøgsaktivitet er at tage udgangspunkt i de arbejdsmiljøforhold, som er aktuelle på den enkelte byggeplads eller virksomhed, og fokus er til stadighed at have en dialog om den forebyggende arbejdsmiljøindsats.

De generelle erfaringer i 2018 er:

- Virksomhederne er ganske gode til hurtigt at få iværksat foranstaltninger, som kan løse "her og nu" problemer, men generelt set har især de mindre virksomheder fortsat meget vanskeligt ved at tilrettelægge deres arbejdsmiljøindsats og arbejde forebyggende
- Vi får mange henvendelser fra de små virksomheder som efterspørger hjælp til typisk Årlig drøftelse og APV
- I de lidt større virksomheder, er der stadig flere som har ansat en egentlig sikkerhedsleder eller arbejdsmiljøchef, og suppleret med forskellige styrings- og rapporteringsindsatser, som fx mønsterrunder, løfter disse virksomheder den forebyggende arbejdsmiljøindsats ganske godt
- Der er en del kontakter med virksomheder, hvor der ikke er etableret arbejdsmiljøorganisation, og hvor der ikke er valgt arbejdsmiljørepræsentanter. Det er oplevelsen i Byggeriets Arbejdsmiljøbus, at det er svært at skabe interesse og opbakning, både blandt ledere og ansatte til formelt at etablere arbejdsmiljøorganisation i de virksomheder og pladser, hvor der er pligt til det
- Der er i disse år stor aktivitet på renoveringsopgaver giver mange henvendelser om støv, adgangsforhold, plads til materialer og transport, brug af tekniske hjælpemidler og fortidens synder (asbest, bly, PCB)
- Mangel på tid og planlægning er ofte de udfordringer som både ledere og medarbejdere på byggepladserne står overfor.

I 2018 fortsatte de opgaver, som retter sig mod de mere tunge udfordringer i branchen eller som knytter sig til de generelle fokusområder som enten organisationerne eller myndighederne har opmærksomhed på:

Anvendelse og udvikling af tekniske hjælpemidler

Indsatsen mod nedslidning og muskel og skeletbesvær har været gennemgående i alle de år Byggeriets Arbejdsmiljøbus har eksisteret.

En stor del af konsulenternes arbejde består i at udbrede kendskabet til godt teknisk grej og udstyr, som enten fjerner eller mindsker belastningerne på muskler og skelet. Den ene del af arbejdet består i at formidle ud til mestre og ansatte at grejet eksisterer og i tillæg til dette demonstrere og motivere til at grejet finder anvendelse, og den anden del består i at deltage i udviklingsarbejdet omkring nye tekniske hjælpemidler.

I 2018 har vi bl.a. undersøgt og formidlet viden om udstyr der kan anvendes til lette hejsopgaver (GEDA-hejs) som kan anvendes mange steder med snæver plads, hvor der skal transporteres materialer op i bygningen.

Alvorlige arbejdsulykker:

I forbindelse med både byggepladsbesøg og besøg i virksomheder er det almindeligt at tage en gåtur på byggepladsen, og her har Byggeriets Arbejdsmiljøbus fortsat en særlig opmærksomhed på forebyggelse af ulykker. Hvis der har været situationer med større eller mindre farer og tilløb til ulykker er det blevet kommenteret og drøftet, og det er vores opfattelse at man er tilfreds med den type aktivitet, men det er på den anden side også oplevelsen i Byggeriets Arbejdsmiljøbus, at der er mange gentagelser i det som bliver sagt fra plads til plads på sammenlignelige situationer. Det er for eksempel adskillelse af gående/kørende trafik, snuble og fald risiko, orden og ryddelighed, nedstyrtningsfare, udgravninger og sammenstyrtningsfare, maskiner og respektafstand, skærende værktøj, korrekt brug af faldsikring.

Byggepladsstøv:

Denne indsats blev igangsat i 2014 og undervejs har der været forskellige aktiviteter, men vores vurdering i Byggeriets Arbejdsmiljøbus var, at det ikke rigtigt flyttede sig.

Derfor besluttede vi i starten af 2018 at gå i dialog med støvsugerbranchen for at få sat fokus på ordentlig fjernelse af støv på byggepladser. Der har været god opbakning til det fra branchens side, ligesom Arbejdstilsynet også har bakket op, ved at lægge hus til et møde, hvor problematikkerne blev talt igennem og nu går branchen ud med mere klare budskaber om fx at anvende H-klasse støvsugere.

Støv er næsten overalt på byggepladser, så derfor er det også et arbejdsmiljøproblem som alle kender til, og meget gerne vil have løsninger på. Gode og lovlige støvsugere er en af vejene, men der er stadig mange andre tiltag som kan anvendes for at mindske støvproduktion og -udbredelse (bearbejdningsværktøj, processug, rengøring og oprydning).

Fortidens syndere – asbest, PCB og bly

Renoveringsopgaverne bliver i disse år stadig flere, og ofte er der miljøfremmede stoffer i bygningerne som skal håndteres forsvarligt. Konsulenterne i Byggeriets Arbejdsmiljøbus har mange henvendelser om disse problemer, og bruger meget tid på at hjælpe virksomhederne med at håndtere alle mulige spørgsmål i den forbindelse. Det drejer sig ud over PCB om især bly, klorerede paraffiner og asbest.

En af de store udfordringer er stadigvæk den manglende udbredelse af, kvaliteten af og anvendelsen af forundersøgelser, så derfor er der et særligt fokus på dette i vejledningsarbejdet.

Temperatur og belysning:

I vinterperioderne har konsulenterne gennem årene fået mange henvendelser om korrekt inddækning og opvarmning, hensigtsmæssig og lovlig belysning på adgangsveje og arbejdsområder såvel inden- som uden-dørs.

Efteråret 2018 har været lidt vanskelig, da det har været lunt, og på mange byggepladser afventer man ofte, for at se om "vinteren kommer". Dermed udsætter de sig for særlig sårbarhed, når vinteren så kommer og beredskabet ikke er på plads.

Unge og nyansatte:

Den store aktivitet i byggesektoren de senere år har betydet mange nyansættelser, og der er fra organisationer stor opmærksomhed på at få flere elever på erhvervsuddannelserne. Der er vigtigt for begge grupper, at de får en sikker og sund start på deres arbejdsliv. Derfor er dette tema også synligt i Byggeriets Arbejdsmiljøbus aktiviteter:

- Unge og nyansatte: Udlevere og omtale pjece, opmærksomhed på instruktion og tilsyn, ikke tage chancer og bruge erfarne svende som gode forbilleder
 - Erhvervsskolerne: Kontakt med faglærere og dialog med elever gennem gæstebesøg på skolerne
- Indsatsen har bestået af situationsbestemt vejledning, hvor virksomheder blev vejledt i forhold til aktuelle behov og ønsker, og hvis det faldt naturligt i forhold til den øvrige vejledning. Konsulenterne har fortsat været faste gæsteundervisere på næsten alle erhvervsskolelernes undervisning om arbejdsmiljø.

APV i små virksomheder

Byggeriets Arbejdsmiljøbus oplever stadig at arbejdet med APV ikke bliver udført systematisk i en del virksomheder. Der har også i 2018 været arbejdet videre med at finde nogle simple APV-metoder som kan anvendes hos små virksomheder, med det formål, at der dels bliver gennemført en APV, og at man som virksomhed selv bliver i stand til at håndtere dette arbejde fremover. Dette arbejde er ikke afsluttet, og der arbejdes med to modeller for APV: En generel for virksomheden som sådan, og en sags-APV for den enkelte opgave. Metodemæssigt arbejdes der med fyraftensmøder i virksomhederne, hvor der afhængig af ønske arbejdes med skema-kortlægning eller en dialogbaseret APV. Det er vurderingen blandt konsulenterne at det er en tilgang, som giver god mening at anvende i de fleste tilfælde.

Stilladsindsatsen

I forlængelse af Stilladsindsatsen i efteråret 2016 gennemførte Videntjenesten og Byggeriets Arbejdsmiljøbus i marts fire stilladmøder, hvor der var fokus på de konkrete problemer i forhold til ansvarsfordeling, valg af rigtige stilladstyper og typisk faldgruber ved valg af stilladser. Målgruppen var bygherrer og rådgivere, men der deltog også mange entreprenør- og stilladsfirmaer, hvilket er positivt, da spørgsmålene omkring stilladser i høj grad løses ved at de involverede aktører taler sammen om den rigtige løsning til opgaven.

Tilbagemeldingerne har været, at man synes det var gode møder, og at de giver mulighed for at få dialog og forståelse på tværs af fag og interesser i byggesager, og det er et vigtigt formål i det daglige arbejde i både Videntjenesten og Byggeriets Arbejdsmiljøbus.

Servicering af udenlandske virksomheder og udlændinge, der ikke behersker dansk sprog

Der har fortsat været fokus på at komme i dialog med udenlandske virksomheder og deres medarbejdere. Fremgangsmåden i Byggeriets Arbejdsmiljøbus er:

- Finde en leder/ansat som kan tale engelsk eller dansk
- Starte dialog om helt almindelige arbejdsmiljøforhold (arbejdsmiljøorganisation, sikkerhedsmøder, farer i arbejdet). Dialogen kan have form af billedeksempler, video eller rundring på pladsen
- Sikre en drøftelse af instruktion, oplæring og tilsyn
- Formidle gode råd, og henvise til fx BFAs faktablad og tjekliste, samt forskelligt fremmedsproget materiale som efterhånden findes.

Store byggerier

Indsamling af erfaringer fra de nye, store stats- og regionsbyggerier og anlægsopgaver:

- Inspiration til nye måder at starte byggepladser op, udøve arbejdsmiljøkoordinering, gennemføre samtlende aktiviteter for forskellige faggrupper, koordinering mellem bygherre, rådgiver og udførende, pladsindretning og faciliteter, og mulighed for at formidle kontakt til forskningsverdenen

Dette arbejde fortsætter og sker i stigende grad i samarbejde med Videntjenesten.

De indsamlede erfaringer trækkes med til netværk og informationsmøder, men bruges også konkret ude på de enkelte byggepladser, hvor der ofte er god mulighed for at videreformidle og give inspiration videre fra andre byggepladser.

Formidle virksomheder erfaringer med registrering og implementering af anvendelsen af nærvedhændelser i den forebyggende indsats

Der har været indsamlet erfaringer med at registrere, analysere og bruge nærvedhændelser i det forebyggende arbejde.

Det er stadig vores oplevelse at registrering af nærvedhændelser bruges meget forskelligt, og ofte lever et udsat liv, fordi der tabes opmærksomhed på det, hvis der ikke kommer resultater ud af registreringen og man kan se en værdi i at rapportere en nærvedhændelse ind. Det har derfor været et vigtigt budskab, at man skal kunne se hurtige svar og løsninger på rapporteringen af nærvedhændelser, og dette gøres muligvis lettere i de kommende år, da der bliver introduceret stadig smartere og anvendelige elektroniske apps til registrering, rapportering og tilbagemelding.

Udviklingsopgaver

Kranarbejde, anhugning og elementmontage

I 2018 har Byggeriets Arbejdsmiljøbus samlet eksempler på kontrol- og tilsynsskemaer på byggepladskraner, lige som der er udarbejdet to infoark om regler og vejledninger og opmærksomhedspunkter til internt brug.

Gruppens arbejde er afsluttet for så vidt angår kranarbejde, men gruppen fortsætter med fokus på anlægsarbejde og elementmontage i 2019.

Tagarbejde på store tagflader (stalde, fabrikker, staklader og haller)

I arbejdsgruppen omkring tagarbejde er der set på dels formidlingen af de nyudviklede tekniske løsninger (Alu-bro og Netop). Der har været problemer for leverandørerne med at få udarbejdet brugsanvisninger, så derfor har annonceringen af netop disse hjælpemidler været begrænset. Det er ærgerligt, fordi der er behov for at tænke nye løsninger i arbejdet med reparation og udskiftning af tage.

Derudover har arbejdet bestået i udfærdigelse af et katalog over tekniske løsninger ved tagarbejde, både i forhold til gennemstyrtning og nedstyrtning. Arbejdet videreføres i 2019.

Psykisk arbejdsmiljø

Psykisk arbejdsmiljø er et emne som får større og større opmærksomhed i branchen. I den interne arbejdsgruppe i Byggeriets Arbejdsmiljøbus er arbejdet afsluttet i 2018 med en opsamling på eksisterende materialer samt en oversigt over henvisningsmuligheder, hvis der er brugere som efterspørger mere rådgivnings-tunge opgaver i forhold til psykisk arbejdsmiljø.

Det er opfattelsen i Byggeriets Arbejdsmiljøbus, at det ofte er rolleafklaring og ansvarsfordeling som der er en del spørgsmål til. I vejledningen fra Byggeriets Arbejdsmiljøbus fokuseres der, ofte i samarbejde med Videntjenesten, på samtale og dialog internt i firmaet og opmærksomhed på forventningsafstemning og god dialog med eksterne samarbejdspartnere, for på den måde at skabe fundament for et bedre psykisk arbejdsmiljø.

Stramme tidsplaner og utilstrækkeligt projektmateriale er også emner som bringes frem, når der tales om det psykiske arbejdsmiljø.

Udvikling af arbejdsmiljøorganisation (AMO)

Opgaven har bestået i, at skabe større opmærksomhed på vigtigheden af, at få arbejdsmiljøorganisationen til at fungere mere som en integreret del af byggestyringen på pladserne og arbejdsmiljøarbejdet i virksomheden.

Der arbejdes på at skabe større interesse for arbejdet og vise resultater som bidrager til, at arbejdet med arbejdsmiljø medvirker til både færre skader og mere værdi for alle.

Relevante emner er fx deltagelse i sikkerhedsmøder, brug af PSS, årlig arbejdsmiljødrøftelse, APV og valg af arbejdsmiljørepræsentanter, herunder opfølgning og uddannelse af dem.

Der opleves også en stigende efterspørgsel på og brug af elektroniske styrings- og dokumentationsprogrammer. Det er fx brugsanvisninger eller APV på iPads, men opsamlingen finder også helt almindelige skemaer eller beskrivelser. I 2018 er arbejdet med at opsamle og videreformidle smarte løsninger inden for dette emne fortsat, med henblik på at udvikle koncepter til at fremme den forebyggende egenindsats.

Nudging

Det er i 2018 ikke lykkedes at arbejde videre af nudgingsporet, da der i NFA-regi ikke var ressourcer til at fortsætte drøftelserne om et udviklingsprojekt, hvor virkningen af nudging på fx rod og uorden og støv undersøges ved at gennemføre konkrete nudging-aktiviteter. Internt er det derfor besluttet ikke selv at fortsætte med projektet og derfor stille det i bero indtil videre.

Forsikringsbranchen

Vi møder jævnligt byggefirmaer som på forsikringsopgaver føler sig presset til at gå på kompromis med sikkerheden, fordi de presses af forsikringsselskabet til at udføre arbejdet billigt muligt.

Vi har haft et møde med brancheorganisationen Forsikring og Pension om problemet, og de vil gerne tage det op overfor selskaberne, ligesom vi har tilbudt at komme med oplæg til taksatorer i deres eventuelle branche/faggrupperettede uddannelsesaktiviteter. Der er desværre ikke sket yderligere, og det har ikke været muligt at spore en ændring i ovennævnte. I Byggeriets Arbejdsmiljøbus har vi besluttet at vejledningen rettes mod de entreprenører som henvender sig om problemer med ovennævnte.

Projekter

Videntjeneste for bygherrer og rådgivere

Projektet fortsatte i og blev afsluttet i 2018 med den bevilling der var givet i projektperioden fra 2016-2018. Arbejdet har i hele perioden bestået i at styrke informations- og formidlingsindsatsen til bygherrer og rådgivere omkring godt arbejdsmiljø, herunder øge fokus på ansvar og pligter samt værdiskabende elementer bag godt arbejdsmiljø.

Videntjenesten har arbejdet stadig tættere sammen med de øvrige konsulenter i Byggeriets Arbejdsmiljøbus. Man trækker på hinandens viden og erfaring i forhold til de konkrete henvendelser og tager nogle gange sammen ud på bygge-pladsbesøg og vejledningsforløb. På møder og arrangementer i Videntjenesten bidrager de mobile konsulenter med praksisnær viden gennem oplæg. Og i forbindelse med indsatserne i Byggeriets Arbejdsmiljøbus tænkes bygherre- og rådgivervinklen og Videntjenestens medvirken altid ind, så hele værdikæden kan medvirke til at forebygge arbejdsmiljøproblemer.

Som afslutning på projektperioden 2016-2018 er der rapporteret en redegørelse til styregruppen for Videntjenesten for aktiviteterne i projektperioden 2016-2018. Status på finansiering af en fornyet projektperiode på tre til fem år er desværre stadigvæk uafklaret, men forventes at falde på plads i løbet af første halvår 2019.

Samarbejde med PensionDanmark

Samarbejdsaftalen mellem PensionDanmark og Byggeriets Arbejdsmiljøbus om, at konsulenterne i Byggeriets Arbejdsmiljøbus på virksomheds- og byggepladsbesøg formidler information om sundhedsordningen i PensionDanmark er fortsat i 2018.

Andre projekter:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har deltaget i følgegruppearbejde i følgende forsknings- og udviklingsprojekter:

- Sikre praktikvirksomheder, AMK Herning og NFA
- Styr på støvet, Kvartsstøvprojekt, NFA og Team Arbejdsliv
- Tekniske målinger og arbejdsbelastninger, NFA
- Arbejdsmiljøforskning i byggeriet, NFA

Herudover bidrager Byggeriets Arbejdsmiljøbus med erfaring, formidling af kontakt til projekter, som organisationerne står bag, samt andre projekter, som fx arbejdsmiljørådgivere, byggevirksomheder, forskningsinstitutioner eller producenter og deres designere inviterer til samarbejde om.

Øvrige aktiviteter

Eksternt

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har bl.a. deltaget i:

- Høring om arbejdsmiljø, Christiansborg, januar
- Arbejdsmiljøforskningsfonden årskonference, januar
- Byggeri 18 - messe, Fredericia, marts
- Dansk Byggeris Årsdag, København, maj
- Dansk Håndværks 25 års jubilæum, Svendborg, maj
- Møde med diverse lokalforeninger, afdelinger og regioner/sektioner i løbet af hele 2018.

Derudover er der gennemført arrangementer og møder i forbindelse med særligt fokus på:

- Stilladser (fire regionale møder i Allborg, Aarhus, Kolding og Glostrup)
- Støv og støvsugere (fast emne på oplæg hos ovennævnte og en række møder med leverandører)

Der er også afholdt oplæg for virksomheder, skoler og andre organisationer bl.a. Glasindustriens årsmøde i Middelfart

Internt

Internt har der været aktivitet i følgende arbejdsgrupper:

- Arbejdsgruppe Tagarbejde, Nærvedhændelser, APV, Psykisk arbejdsmiljø og Kranarbejde

- Arbejdsgruppe, opdatering af rapporteringssystem Panda
- Arbejds miljøgruppen har afholdt to møder, og løbende fulgt op på APV-arbejdet.

Personalehåndbogen er blevet ajourført i 2018 med generel opdatering og tilføjelser omkring barsels- og forældreorlov.

Ekstern videndeling, konferencer og messer

BFA Bygge & Anlæg, Organisationerne, Byggeriets Uddannelser og Arbejdstilsynet

Byggeriets Arbejds miljøbus har fortsat sit samarbejde med både BFA og organisationerne bag. Der er en fast rutine for at kommentere på eventuelle forståelses- og indholdsmæssige formuleringer i kommende branchevejledninger.

Der har på et af konsulentmøderne været gensidig erfaringsudveksling med sekretariatet for BFA Bygge & Anlæg omkring BFAs årsplan og asbestindsats, ligesom Byggeriets Arbejds miljøbus har præsenteret Arbejdsplan 2019 for BFA sekretariatet.

Direktøren deltager på BFA Bygge & Anlægs møder, og fra 2019 er det besluttet at sekretariatschefen i BFA deltager som observatør i styregruppen for Byggeriets Arbejds miljøbus. Det sikrer god gensidig information om aktiviteterne i BFA og Byggeriets Arbejds miljøbus. Byggeriets Arbejds miljøbus varetager fortsat den daglige drift af Bygergo.dk.

Der er også et godt samarbejde med Arbejdstilsynet centralt og decentralt, som indholdsmæssigt mest består af gensidig afklaring af forskellige spørgsmål om fx reguleringspraksis eller fortolkning af regler.

Kontorfællesskabet med Byggeriets Uddannelser skaber også en solid platform for hjælp til de administrative funktioner som fx regnskabsassistance og mødeafholdelse.

Erhvervsskolerne:

Samarbejdet med de fleste erhvervsskoler fortsætter, idet konsulenterne har aftaler om gæsteundervisning på den lovpligtige arbejds miljøuddannelse. I nogle sammenhænge har konsulenterne bidraget til nogle temadage på skolerne, hvor leverandører af tekniske hjælpemidler har stillet udstyr til rådighed, så eleverne kunne afprøve dem i praksis.

Formidling og medieindsats

Web og Nyhedsbrev

Vidensopsamling og formidlingsindsats er fortsat i 2018 med:

- Aktivering og spredning af opsamlet viden i Byggeriets Arbejds miljøbus, gennem det relancerede nyhedsbrev og hjemmeside:
- Nyhedsbrevet udkommer med en fast frekvens seks gange om året. Indholdet er videoer er konkrete eksempler og ideer fra det daglige arbejde i Byggeriets Arbejds miljøbus. Eksemplerne/historierne indhentes fortsat aktivt hos konsulenterne og i sekretariatet – og de filmes, skrives og redigeres af konsulenterne selv, i samarbejde med Morten Bichel. Vinkler og temaer vælges med god bredde, så de kan ramme ordentligt i hele den interesserede modtagerskare, og samtidig appellere til nye målgrupper og modtagere. Der er i 2018 produceret ni nyhedsbreve, heraf seks med i alt 28 videoer om forskellige løsninger på arbejds miljøproblemer

I nyhedsbrevet tænkes der også i muligheder for at lave PR på historier, markedsføring af nyhedsbrevet gennem velkendte kanaler som fx Under Hjelmene, organisationernes blade eller fagpressen, og i det hele taget på at få modtagerlisten til at vokse betragteligt.

Nyhedsbrevet havde ved starten af 2018 1213 abonnenter, det er i løbet af året steget til 1470.

En væsentlig del af nyhedsbrevene er egen produktion af videoer. Disse videoer er lagt på Byggeriets Arbejds miljøbus videokanal.

De 28 videoer er vist i alt 5600 gange i 2018.

Top fem er:

1. Mindre gipsplader - bedre arbejds miljø, 566 visninger
2. SmartMover løfter og flytter arbejds miljøet, 467 visninger
3. Valg af Arbejds miljørepræsentant (AMR) - er vigtigt for dit arbejds miljø, 357 visninger
4. Lette stilladsdele, 332 visninger
5. Registrering af hændelser, 285 visninger

Byggeriets Arbejdsmiljøbus fortsætter i samarbejde med BFA-BA ajourføring og opdatering af BygErgo.dk.

Formålet med ovennævnte tiltag er at synliggøre de erfaringer og gode eksempler som Byggeriets Arbejdsmiljøbus opsamler, og udbrede disse til en bredere kreds af virksomheder, deres medarbejdere og organisationerne.

Sociale medier

Aktiviteten på sociale medier: Facebook, LinkedIn og Twitter blev startet i 2017 og har løbende været udviklet og sat mere i system i løbet af 2018.

Der er fast omtale af nyhedsbrevene på alle medier i forbindelse med udsendelser, der er dog endnu ikke den store tilslutning på likes og følgere, så der sendes opfordringer ud til interessenter omkring os i forbindelse med alle opslag om at dele og like opslagene.

- Facebook siden har 163 følgere
- LinkedIn siden har 188 følgere
- Twitter siden har 65 følgere

Under hjelmene:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus skriver løbende artikler og omtaler til arbejdsmiljøavisen "Under hjelmene", og i 2018 er der leveret 14 artikelforslag. Avisen er en vigtig platform i formidlingen af viden fra Byggeriets Arbejdsmiljøbus.

Konsulenterne benytter aviserne som led i formidlingen af god arbejdsmiljøpraksis ved at distribuere den til en lang række af de arbejdspladser, som ikke nås ved den almindelige distribution gennem de store byggevirksomheder og organisationerne.

Aviserne er blevet modtaget med stor og positiv interesse og bidrager dermed til konsulenternes dialog med bygningsarbejderne.

Derudover er direktøren i Byggeriets Arbejdsmiljøbus medredaktør på de Podcast som produceres mellem avisudgivelserne.

Jubilæum og jubilæumsavis

I september 2018 fejrede Byggeriets Arbejdsmiljøbus 10-års jubilæum. Det blev markeret med en konference og udstilling på ZBC-Slagelse.

På konferencen var indbudt talere fra organisationerne og andre interessenter bag Byggeriets Arbejdsmiljøbus, og der var i alt 11 forskellige udstillere med til konferencen, hvor ca. 100 deltagere var mødt frem for at fejre dagen.

I forbindelse med jubilæet blev der også udgivet en jubilæumsavis, som gennem artikler og interview fortalte om arbejdsopgaver og udviklingen af Byggeriets Arbejdsmiljøbus gennem 10 år.

Medieindsats:

Samarbejdet med medievirksomheden Kombic er fortsat i 2018 og har omfattet ovennævnte aktiviteter.

I løbet af 2018 har der været bragt 21 artikler i den trykte og elektroniske presse om Byggeriets Arbejdsmiljøbus, ligesom der i rapporterne fra Ekspertudvalget om fremtidens arbejdsmiljø også er beskrivelser og omtaler af funktionen i Byggeriets Arbejdsmiljøbus.

Derudover har der været en del omtaler i forskellige leverandørers magasiner om specielt støv og støvsugerindsatsen.

Endelig har der været omtaler i Under Hjelmene og den tilhørende Podcast.

Intern videndeling og uddannelse

Der er i 2018 afholdt 9 fælles konsulentmøder á 2 dages varighed, heraf var et af møderne sammen med Styregruppen for Byggeriets Arbejdsmiljøbus.

Konsulentmøderne er nødvendige for den fortsatte udvikling og drift af en solid og professionel konsulent-tjeneste, og ud over de interne drøftelser og erfaringsudvekslinger har der været eksterne oplæg om følgende:

- Ekspertudvalgets arbejde

- Safety Observer
- Toolbox 2
- Knauff – gipsprodukter, systemer og ergonomi
- Videoproduktion
- BFA oplæg om Leverandørprojekt
- BFA oplæg om Asbesthandleplan
- NCC – Løft smart
- NCC - projekteringsværktøj
- CLP-ordning og info fra Arbejds miljøhuset
- Arbejdstilsynet
- 3M – Produkter og PV-tasker

Desuden har der været en række interne oplæg, erfaringsopsamlinger og drøftelser af særlige problemstillinger.

Supplerende til konsulentmøderne er der gennemført følgende:

- Ugentlig mail fra direktøren 'Nyt fra hovedkontoret' til medarbejderne
- MUS-samtaler er afholdt med alle konsulenter i løbet af maj/juni
- Sommerudflugt og julefrokost

Derudover har der været følgende efteruddannelser i konsulentgruppen:

- Byggeri 2018, Fredericia
- Arbejds miljøkoordinator
- Nedrivning - PCB, bly o. lign. skadelige stoffer
- Banedanmark kursus

Interne værktøjer, andre interne forhold mv.

Arbejds miljøbusserne:

Arbejds miljøbusserne er leaset hos henholdsvis ALD Automotive (otte Opel Vivaro) og Autolease (to Ford Custom Transit) på 5-årige kontrakter. Bilerne er driftssikre og kører godt.

Panda:

Aktivitetsregistreringssystemet Panda er driftssikkert og fungerede uden væsentlige fejl, men er et 10 år gammelt system er i gang med at blive opdateret.

IT, telefoni mv.

Det forskellige elektroniske udstyr som konsulenterne havde til rådighed fungerede godt og uden problemer. Bærbare PC er udskiftet i foråret 2018.

Eget arbejds miljø:

Der har været afholdt tre møder i arbejds miljøorganisationen, hvor fornyet APV er gennemført og igangværende opgaver er drøftet.

Den årlige arbejds miljødrøftelse har været gennemført i 2018.

Sygefraværet var i 2018: 2,0 %.

Peter Kirkegaard